

ZPRÁVY – KRONIKA

Jubileum ukrajiničky Ľubice Babotovej

Moderná česká a slovenská ukrajiniška má spoločné výskumné a personálne dejiny, významnú a bohatú metodologickú tradíciu, členitú kontinuitu svojho pôsobenia v spoločenskovednom a v slavistickom európskom priestore a prostredí.

Na Slovensku sa v súčasnosti ukrajiništický výskum rozvíja vďaka zanietým literárnym vedcom, zvlášť literárnym historikom v ústavoch Slovenskej akadémie vied a predovšetkým na akademickej pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity, kde v kmeňovom tíme ukrajiništvov pôsobí *Dr. h. c. doc. PhDr. Ľubica Babotová, CSc.* (* 4. 9. 1944).

Pani docentka Babotová má výnimočný dar, ktorý je tak potrebný pre úspešnú prácu heuristiky a literárnej historičky, má profesijné čutie na pôvodnosť a hodnotu materiálu a nezvyčajnú trpezlivosť pri jeho zhodnocovaní. Byť pracovníkom v literárnej vede a súčasne sa špecializovať na spoločenský, kultúrny život národnostnej menšiny a takmer od podstaty organizovať literárnovedný výskum jej nedávnej minulosti a prítomnosti mimo územia Ukrajiny, etablovať jej dejiny v kontexte československej slavistiky a predkladať literárnovedné výstupy v ukrajinskom i slovenskom jazyku, toto všetko a navyše nevyčísliteľná organizátorská, prekladateľská či inak kultúrne osožná činnosť, sú aktívne dotykové miesta v profesijnom živote docentky Babotovej, pri jej vyrovnávaní sa s realitou aj zámermi jej odboru a vyprofilovaného výskumu, a tie si slavistická obec, jej kolegovia, priatelia, študenti doma aj za hranicami pripomínajú pri životnom jubileu literárnej vedkyne.

Docentka Babotová sa dlhodobo venuje výskumu raných pramenných materiálov, ktoré odbornej verejnosti predložila v prácach *Jurij Ihnatkov (14 travňa 1840 – 14 veresňa 1885)* (1985), *Zakarpatska hazeta „Karpat“ (1867 – 1886)* (1988), *Zoreslav i katolyckyj modernizm* (1999). Mnohoročný záujem svojho výskumu spojila s ukrajinskou literatúrou 19. a 20. storočia na východnom Slovensku, no zhodnocovala aj kontakty zakarpatskoukrajinskej národnobuditeľskej generácie so slovenskými literárnymi romantikmi, ba aj regionálnu ukrajinskú literatúru pre deti a mládež. Na vydanie pripravila v spoluautorstve s Ľ. Leškaninovou rukopisy *I. Nevyckej Pryhody*

Matija Kukulky (Uporjadkuvaňa, rozšyfruvaňa tekstiv, vstup ta slovnyk, Prjašiv 1994. 192 s.) a *M. Božukovej: Ja zberu toj žar u pišnu...* (Užhorod 2009. 337 s.). Docentka Ľubica Babotová si vypracovala metódu materiálového výskumu, ktorou rekonštruje vo svojich literárnohistorických štúdiách javy či osobnosti ukrajinskej kultúry a literatúry v súvisi i súlade s historickým, dejinným a kultúrnym kontextom obsiahnutým v archívnom dokumente.

Literárnohistorický a areálový výskum poskytli príležitosť docentke Babotovej odovzdávať svoje poznanie v zahraničí na pobytoch Postdoctoral fellowship, Multicultural History Society of Ontario, Toronto, Canada (postgraduálne štúdium, Inštitút multikultúrnej histórie, Ontário, Toronto, Kanada) (1991 – 1992); Visiting professor, Department of Slavic Languages and Literatures, University of Toronto, Toronto, Ontario, Canada (hosťujúca profesorka, Katedra slovanských jazykov a literatúr, Torontská univerzita, Toronto, Ontário, Kanada) (1993 – 1995).

Jubilantka, docentka Ľubica Babotová, je nositeľka medzinárodného vyznamenania Zlatá fortuna – Georgijivská medaila. Medzinárodný akademický rating, Kyjev 2004 (International Academic Rating of Popularity „Golden Fortune“, Kyiv).

Viera Žemberová

Za profesorom Pavlom Petrusom

Literárny historik profesor PhDr. Pavol Petrus, DrSc. (2. 11. 1927 Horné Strháre – 12. 2. 2014 Prešov) spojil svoj pedagogický, vedeckovýskumný, organizátorský aj rodinný život s východným Slovenskom, s jeho povojnovým univerzitným utváraním sa a vymedzovaním sa v literárnovednom kontexte slovenského a českého výskumu na akademickej pôde.

Po raných rokoch základného vzdelávania sa v rodnej obci pokračoval v štúdiách na učiteľských akadémiách v Lučenci a Banskej Bystrici, v rokoch 1947 až 1952 zavŕšil svoje vysokoškolské štúdiá slovenčiny a ruštiny na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. Petrusove bratislavské akademické štúdiá a roky strávené v univerzitnom prostredí mu vyniesli užší pracovný kontakt s profesormi slovakistiky, najprv na poste asistenta a neskôr aj ašpiranta, ktorý si svoj literárnovedný obzor utváral v blízkosti Andreja Mráza a Mikuláša Bakoša. Na Univerzite Komenského obhájil v roku 1952 rigoróznou prácu *Kapitoly z dejín slovenskej literatúry pre mládež*, v roku 1956 ako doktorand Andreja Mráza kandidátsku prácu *Vývinové problémy slovenskej literatúry v literárnej kritike rokov 1880 – 1900*. Bratislavské vysokoškolské roky, popri aktivitách asistenta a ašpiranta, zapojili Petrusa do redaktorskej práce